

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

30 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Victor Burduh,
Nicolae Craiu,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, împotriva, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2020, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, în privința inculpatului

*Munteanu Gheorghe XXXXX, născut la
XXXXX, originar și locuitor al s. XXXXX, r-nul XXXXX, cetățean
al R. Moldova, fără antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 30.01.2019 - 18.03.2020,
instanța de apel: 13.04.2019 - 12.02.2020,
instanța de recurs: 12.05.2020 - 30.06.2020.*

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei mun. Chișinău din 18 martie 2019, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Munteanu Gheorghe a fost condamnat în baza art. 361 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de **487,5** unități convenționale, ce constituie 24.375 lei.

2. Instanța de fond a constatat că, în perioada anului 2018, inculpatul Munteanu G., având scopul confecționării, deținerii și folosirii documentelor oficiale false, care acordă drepturi și eliberează de obligații, în circumstanțe necunoscute a confecționat atestatul de studii medii de cultură generală cu Seria XXXXX nr. XXXXX din 26.06.1997 a Școlii medii nr. 28 din mun. Chișinău, după care **la 03.10.2018**, știind cu certitudine că deține și se folosește de document oficial fals, l-a prezentat la Secția Consulară a Ambasadei SUA în R. Moldova, situată în mun. Chișinău, str. Alexei Mateevici, 103, în vederea obținerii vizei „Green Card”.

Totodată, potrivit informației parvenite de la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al R. Moldova, actul de studii Atestat de studii medii de cultură generală, Seria XXXXX, nr. XXXXX, nr. de înregistrare 24, titular Munteanu Gheorghe, nu a fost eliberat de către Școala medie nr. 28 din mun. Chișinău (actualmente LT cu profil arte „Elena Alistar”). În context, autenticitatea actului sus-menționat nu se confirmă.

La fel, conform informației parvenite de la LT cu profil de arte „Elena Alistar” instituția de învățământ nu a eliberat atestatul de studii medii de cultură generală Seria XXXXX, nr. XXXXX, pe numele lui Munteanu Gheorghe.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut în totalitate vina și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Astfel, instanța a încadrat acțiunilor inculpatului în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, ca confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi și liberează de obligații.

La individualizarea pedepsei inculpatului, instanța de judecată s-a condus de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, statuând că infracțiunea comisă este una ușoară, care se pedepsește cu amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani, concluzionând că poate fi aplicată pedeapsa coroborată cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, sub formă de amendă în mărime de 487,5 unități convenționale, ce constituie 24.375 lei.

3. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, Grigorie Belii, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Munteanu G., recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, să-i fie numită pedeapsa cu amendă în mărime de 500 unități convenționale, ce constituie 25.000 lei.

Apelantul a invocat că, pedeapsa aplicată inculpatului Munteanu G. contravine prevederilor legale, deoarece în conformitate cu dispoziția art. 64 alin. (3) Cod penal, limitele generale a pedepsei amenzii pentru persoanele fizice sunt stabilite de la 500 la 3000 unități convenționale. Totodată, pedeapsa cu amenda prevăzută la art. 361 alin. (1) Cod penal este în mărime de până la 650 unități convenționale. Prin urmare reducerea cu o $\frac{1}{4}$ din maximumul pedepsei (adică din 650 unități convenționale), cu toate că constituie 487,5 unități convenționale, nu poate fi reținută la stabilirea pedepsei deoarece coboară sub limita minimă expres prevăzută de art. 64 alin. (3) Cod penal, și deci în cazul dat, calcularea amenzii prin prisma art. 364¹ Cod de procedură penală, ar stabili pedeapsa minimală 500 unități convenționale.

Logica calculării limitelor pedepsei amenzii, în sensul expus supra, deși aparent încalcă drepturile inculpatului deoarece parțial îi îngrădește garanția de micșorare a pedepsei cu $\frac{1}{4}$ din limita minimă, conform art. 364¹ Cod de procedură penală, rezultă din faptul că limitele de pedeapsă stabilite de art. 64 alin. (3) Cod penal, ca de altfel și cele prevăzute la art. 65 alin. (2), art. 67 alin. (2) și art. 70 alin. (2) Cod penal, sun intangibile.

Astfel, prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal, care stabilesc limita minimă a pedepsei sub formă de amendă pentru persoanele fizice în mărime de 500 unități convenționale nu pot fi încălcate, indiferent de norma penală sau procesual-penală invocată și care, aparent, ar ameliora situația inculpatului (spre exemplu: art. 79 Cod penal, art. 364¹ Cod de procedură penală).

4. Potrivit deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2020, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Munteanu Gheorghe, *recunoscut vinovat* de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, a fost liberat de pedeapsa penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

Instanța de apel a statuat că, conform art. 361 alin. (1) Cod penal, confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, confecționarea sau vânzarea imprimatelor, ștampilelor sau a sigiliilor false ale unor întreprinderi, instituții, organizații, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, se pedepsește cu amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.

Conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, termenul de prescripție este de 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni *mai puțin grave*.

În speță, Munteanu G. a comis ultima acțiune componentă a infracțiunii prevăzute la art. 361 alin. (1) Cod penal, **perioada anului 2018**, prin urmare, deși inculpatul Munteanu G. a comis infracțiunea prevăzută de art. 361 alin. (1) Cod penal, care constituie o faptă prejudiciabilă prevăzută de Legea penală, pasibilă de răspundere penală, el urmează a fi liberat de pedeapsa penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru tragere la răspundere penală.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet pe judecată.

Recurentul a invocat că, hotărârea instanței de apel este neîntemeiată în partea ce ține de aplicarea prescripției de tragere la răspundere penală față de Munteanu G., a comis greșeli la calcularea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Analizând textul deciziei constat că, instanța de apel a constatat că Muntean G. a comis ultima acțiune componentă a infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal în perioada anului 2018, însă ignoră că conform învinuirii înaintate inculpatul, știind cu certitudine că deține și se folosește de

document oficial fals, la 03.10.2018 l-a prezentat la Secția Consulară a Ambasadei SUA în R. Moldova, în vederea obținerii vizei "Green Card".

Astfel, art. 361 alin. (1) Cod penal, prevede pedeapsa cu închisoare de până la 2 ani, iar potrivit art. 16 alin.(1) Cod penal, se califică ca infracțiune ușoară.

Ținând cont de prevederile art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Din data comiterii infracțiunii 03.10.2018 până la data emiterii deciziei nu a expirat termenul prescripție de 2 ani.

Prin decizia instanței de apel din 12.02.2020, a fost comisă o eroare la calculul termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, și neîntemeiat a fost încetat procesul penal pornit în privința inculpatului.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect se atestă că instanța de fond și cea de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 75 alin. (1) Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și **în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale** a prezentului cod. În corespundere cu art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu $\frac{1}{4}$ a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă. Potrivit art. 64 alin. (3) Cod penal, mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la **500** la 3000 unități convenționale.

În corespundere cu jurisprudența națională, limita minimă se va reține, având în vedere stipulările art. 64 alin. (3) Cod penal, conform cărora, limita minimă generală a pedepsei sub formă de amendă constituie **500** de unități convenționale și care nu mai poate fi redusă (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 13 din 16.12.2013 cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală de către instanțele judecătorești, pct. 34.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit dispozitivului și descriptivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1., 2. din decizie*), stabilindu-i pedeapsa inculpatului în condițiile beneficierei de reducerea cu $\frac{1}{4}$ a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă, i-a aplicat în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, amendă în mărime de **487,5** unități convenționale, ce contravine prevederilor art. 64 alin. (3), 75 alin. (1) Cod penal.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, aplicând pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. În corespundere cu art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii unei infracțiuni ușoare au expirat 2 ani. Potrivit art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă cu liberarea de pedeapsă în cazul expirării termenului de prescripție. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de

condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. În corespundere cu art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, dar îl liberează de pedeapsă pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței. Potrivit art. 29 Cod penal, se consideră infracțiune continuă fapta care se caracterizează prin săvârșirea neîntreruptă, timp nedeterminat, a activității infracționale. În cazul infracțiunii continue nu există pluralitate de infracțiuni. Infracțiunea continuă se consumă din momentul încetării activității infracționale sau datorită survenirii unor evenimente care împiedică această activitate. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea sau la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra;

b) casând total sentința, ori în dispozitiv nu este indicat că aceasta este casată parțial și menținută în rest, și pronunțând o nouă hotărâre de condamnare a inculpatului, cu liberarea lui de pedeapsă în legătură cu intervenirea termenului de prescripție, în descriptiv nu a descris fapta criminală considerată ca fiind dovedită, iar în dispozitiv nu a constatat că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală;

c) indicând neclar și divergent în descriptiv că: „conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, termenul de prescripție este de 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni **mai puțin grave**. Munteanu G. a comis ultima acțiune componentă a infracțiunii prevăzute la art. 361 alin. (1) Cod penal, **perioada anului 2018**, prin urmare urmează a fi liberat de pedeapsa penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru tragere la răspundere penală”, a omis că potrivit rechizitoriului inculpatul: „**la 03.10.2018**, știind cu certitudine că deține și se folosește de document oficial fals, l-a prezentat la Secția Consulară a Ambasadei SUA în R. Moldova, situată în mun. Chișinău, str. Alexei Mateevici, 103, în vederea obținerii vizei”.

Prin urmare, infracțiunea continuă imputată inculpatului, prevăzută în art. 361 alin. (1) Cod penal ca confecționarea, ca **deținerea și folosirea** documentelor oficiale false, care acordă drepturi și liberează de obligații, a fost consumată pe 03.10.2018.

Deci, la data pronunțării deciziei contestate, adică 12.02.2020, nu a era expirat termenul de prescripție de 2 ani din ziua săvârșirii ei, iar soluția privind liberarea inculpatului de pedeapsa penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție este una fără suport legal;

d) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și repetate în recursul ordinar (*pct. 3.-5. din decizie*).

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, aplicând pedepse individualizate contrar prevederilor legale, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării

totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, casează total decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2020, în privința inculpatului Munteanu Gheorghe XXXXX și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 24 iulie 2020.

Președinte
Judecători

Iurie Diaconu
Liliana Catan
Ion Guzun
Victor Burduh
Nicolae Craiu